

Indexy cien v zahraničnom obchode

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Lamačská cesta 3/C, 840 05 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Pavol Šmondrk
1.4 Odbor	Odbor cenových štatistik
1.5 Telefón	+421 2 50236 341; +421 2 50236 339
1.6 E-mail	info@statistics.sk
2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	26.10.2023
3 Popis štatistiky	
3.1 Popis údajov	
<p>Indexy cien v zahraničnom obchode vyjadrujú mieru cenových zmien súboru vybraných významných produktov stálej kvality (tzv. reprezentantov) dovážaných resp. vyvázaných právnickými a fyzickými osobami – podnikateľmi, ktoré sú vedené v registri subjektov zahraničného obchodu, bez ohľadu na počet zamestnancov a prevažujúcu činnosť. V rámci indexov cien v zahraničnom obchode sa osobitne počítajú indexy dovozných cien a indexy vývozných cien.</p>	
3.2 Klasifikačný systém	
<p>Pri výpočte indexov cien v zahraničnom obchode sa používajú nasledovné štatistické klasifikácie: Štatistická klasifikácia produktov podľa činností - CPA 2015 Hlavné priemyselné zoskupenia (MIG) Kombinovaná nomenklatúra</p>	
3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov	
<p>Indexy cien v zahraničnom obchode sa vzťahujú na produkty klasifikované v sekciách: A až D zo Štatistickej klasifikácie produktov podľa činností (CPA 2015), okrem: B0721, B09, C18, C2446, C254, C301, C303, C304 a C33.</p>	
3.4 Štatistické pojmy a definície	
<p>Koncepcia a definícia indexov cien v zahraničnom obchode vychádza z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2152 z 27. novembra 2019 o európskych podnikových štatistikách, ktorým sa zrušuje 10 právnych aktov v oblasti podnikových štatistik, na ktoré nadväzuje Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1197 z 30. júla 2020, ktorým sa stanovujú technické špecifikácie a podrobnosti podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2152.</p>	

Základnými získavanými informáciami sú dovozné ceny resp. vývozné ceny vybraných (sledovaných) reprezentantov.

3.5 Štatistická jednotka

Spravodajskou jednotkou je podnik.

3.6 Cieľová populácia

Právnické a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré sú vedené v registri subjektov zahraničného obchodu, bez ohľadu na počet zamestnancov a prevažujúcu činnosť.

3.7 Geografické pokrytie

Štatistickým zisťovaním sú pokryté všetky regióny Slovenskej republiky.

3.8 Časové pokrytie

Indexy cien v zahraničnom obchode sú dostupné v mesačnej periodicite od roku 2009.

3.9 Bázické obdobie

Bázickým obdobím je: Rok 2015 = 100.

4 Merná jednotka

Údaje sú publikované vo forme indexov.

5 Referenčné obdobie

Referenčné obdobie je mesiac.

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Spravodajská povinnosť predkladať štatistické výkazy vyplýva zo zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (§ 18 ods. 3) a nie je možné ju odmietnuť (§ 18 ods. 8). Štatistický úrad Slovenskej republiky zodpovedá za ochranu získaných dôverných údajov a garantuje ich použitie výlučne na štatistické účely. Štatistické zisťovanie je súčasťou Programu štátnych štatistických zisťovaní vydaného na trojročné obdobie v Zbierke zákonov SR.

6.2 Spoločné využívanie údajov

Indexy dovozných cien sú zasielané v mesačnej periodicite do Eurostatu. Indexy dovozných a vývozných cien nie sú priamo zasielané Štatistickým úradom Slovenskej republiky iným medzinárodným organizáciám.

7 Štatistická dôvernosť

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

Štatistický úrad Slovenskej republiky zodpovedá za ochranu získaných dôverných údajov a garantuje ich použitie výlučne na štatistické účely. V súlade so zákonom o štátnej štatistike č. 540/2001 Z.z. §2g a §30 nemôže ŠÚ SR zverejňovať dôverné štatistické údaje, ale len informácie, ktoré vznikli sumarizáciou dôverných štatistických údajov, ktoré neumožňujú priamu alebo nepriamu identifikáciu spravodajských jednotiek.

Štatistický úrad SR zaviedol princípy a postupy k ochrane dôverných údajov v interných smerniciach a pokynoch. Smernica o ochrane dôverných štatistických údajov upravuje spôsob riadenia a realizáciu činností súvisiacich so zabezpečením ochrany dôverných štatistických údajov v Štatistickom úrade SR. Interný metodický pokyn Štatistického úradu SR upravuje konkrétne metódy a hodnoty parametrov využívané pri ochrane dôverných štatistických údajov jednotlivých štatistických zisťovaní a súborov dát.

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Štatistický úrad SR pri zabezpečovaní ochrany dôverných štatistických údajov v tabuľkách s agregovanými údajmi uplatňuje pravidlo minimálnej frekvencie pre $n = 3$ a dominancie 90%. Hodnoty v citlivých bunkách sú označené príznakom („D“), rovnako ako aj ďalšie hodnoty v iných bunkách, ktoré nie sú citlivé a sú zvolené tak, aby sa takto nahradil čo najmenší počet buniek pri súčasnom zamedzení dostatočne presného výpočtu hodnôt citlivých buniek. Z tvaru a formátu publikovanej tabuľky nie je zrejmé, ktoré zo zakrytých buniek sú citlivé a ktoré nie.

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia obsahuje časový harmonogram prvého publikovania vybraných ukazovateľov v najbližších 4 mesiacoch. Kalendár je aktualizovaný mesačne. Edičný program obsahuje základné informácie o vydávaných publikáciách, termínoch vydania a jazykovej verzii. Všetky publikácie sú k dispozícii na internetovom portáli Štatistického úradu SR. Edičný program je dostupný na webovej stránke ŠÚ SR.

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia je dostupný na webovej stránke ŠÚ SR tu: [Kalendár prvého zverejnenia](#)

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

[Politika šírenia štatistických informácií](#)
[Princípy zverejňovania a poskytovania štatistických informácií](#)

9 Periodicita zverejňovania

Indexy cien v zahraničnom obchode sú zverejňované v mesačnej periodicite.

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

Indexy cien v zahraničnom obchode nie sú zverejňované prostredníctvom tlačových správ.

10.2 Publikácie

Indexy cien v zahraničnom obchode sú zverejňované v mesačnej periodicite vo forme elektronickej publikácie: Indexy cien v zahraničnom obchode Slovenskej republiky.

[Katalóg publikácií](#)

10.3 On-line databázy

Indexy cien v zahraničnom obchode sú dostupné v online databáze [DATAcube](#).

10.4 Prístup k mikroúdajom

Užívateľom sú poskytované agregované údaje, mikroúdaje nie sú zverejňované.

10.5 Iné

Údaje za indexy dovozných cien sú mesačne zasielané do Eurostatu (ukazovatele 130101, 130102, 130103).

10.6 Dokumentácia o metodike

K zisťovaniu cien v zahraničnom obchode je dostupná charakteristika zisťovania a vzory štatistických formulárov.

[Vzory štatistických formulárov](#)

Metodické vysvetlivky k výpočtu indexov cien v zahraničnom obchode obsahuje každá publikácia: Indexy cien v zahraničnom obchode Slovenskej republiky.

10.7 Dokumentácia o kvalite

Ku kompilácii štatistických výstupov existuje nasledovná interná projektová dokumentácia:

- Technické projekty v rámci Integrovaného Štatistického Informačného Systému (IŠIS)
- Metodický pokyn pre aplikovanie matematicko-štatistických metód pre štatistické zisťovania
- Metodický pokyn pre indikátory kvality štatistických výstupov a štatistických procesov

V prostredí elektronickeho nástroja ESS Metadata Handler sa každoročne pripravujú správy o kvalite za indexy dovozných cien v súlade s ESS Handbook for Quality Reports (EHQR) na základe požiadaviek Eurostatu.

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

Politika kvality je definovaná a verejne prístupná v dokumentoch Deklarácia kvality a Politika kvality. Deklarácia kvality vyjadruje základné predstavy a záväzky predsedu a vrcholového manažmentu ŠÚ SR pre politiku kvality ŠÚ SR, ako aj zvyšovanie efektívnosti a účinnosti integrovaného systému manažérstva ŠÚ SR.

[Deklarácia kvality ŠÚ SR](#)

Politika kvality vychádza z poslania Štatistického úradu poskytovať kvalitné a objektívne štatistické produkty a služby pri dôslednom dodržaní dôvernosti štatistických údajov s cieľom podporiť zvyšovanie informačného a intelektuálneho kapitálu zákazníkov. Týmto spôsobom prispieť k zníženiu rizika v ich rozhodovacích procesoch a tak podporiť zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja a zvyšovania úrovne Slovenskej republiky ako súčasti EÚ.

[Politika kvality](#)

Príručka kvality popisuje dokumentované postupy systému kvality, ktoré sa používajú pri budovaní, realizácii a neustálom zdokonaľovaní systému manažérstva kvality v Štatistickom úrade Slovenskej republiky. Obsahuje opis systému manažérstva kvality a naplnenie požiadaviek normy ISO 9001. Uplatnenie príručky v praxi zabezpečuje, že všetky činnosti, ktoré majú vplyv na kvalitu vytváraných produktov sú plánované, riadené, preskúvané, vyhodnocované a spĺňajú požiadavky akceptované v objednávke.

[Príručka kvality](#)

Základom celého systému manažérstva kvality je Kódex postupov pre európsku štatistiku.

[Kódex postupov pre európsku štatistiku](#)

11.2 Hodnotenie kvality

Pokrytie, referenčné obdobie, zber údajov, kontrola a spracovanie údajov sa riadia metodikou Eurostatu. Proces zberu údajov sa zabezpečuje v rámci Integrovaného Štatistického Informačného Systému (IŠIS). ŠÚ SR vytvára technické projekty popisujúce zber údajov a jeho vyhodnotenie vrátane popisu štatistických kontrol a algoritmov v rámci IŠIS. Proces zberu údajov je zabezpečovaný pracoviskom ŠÚ SR v Trenčíne, ktoré v rámci elektronického zberu údajov zabezpečuje pomocou štatistických kontrol a algoritmov samotný proces zberu údajov. Kontrola údajov sa vykonáva v kontexte procesu zberu údajov, spracovania a validácie údajov. Vykonáva sa porovnanie s vývojom v predchádzajúcich obdobiach. K hodnoteniu kvality sú v systéme k dispozícii štatistiky o návratnosti vyplnených výkazov, počte chybných výkazov, počte urgencií atď. ŠÚ SR vykonáva aj interné metodické audity. Hodnotenie štatistických zisťovaní a metodické audity vrátane analýzy výsledkov sú integrované do existujúceho manažérstva kvality.

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Požiadavka vykonávať konzultácie s užívateľmi štatistických informácií je stanovená v samotnom Zákone o štátnej štatistike. Konzultácie pri príprave štátnych štatistických zisťovaní prebiehajú v rámci prípravy Programu štátnych štatistických zisťovaní (PŠŠZ). PŠŠZ je všeobecne záväzný právny predpis, ktorý zostavuje ŠÚ SR v súčinnosti s ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi a štátnymi organizáciami a obsahuje štatistické zisťovania organizované a vykonávané ŠÚ SR, ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi a štátnymi organizáciami. ŠÚ SR vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní vyhláškou v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Koordinačná rada pre štátnu štatistiku zabezpečuje plnenie úloh Štatistického úradu SR. Kľúčoví užívatelia konkrétnych štatistických produktov sú uvedení v Marketingovom pláne napr. medzinárodné organizácie - Eurostat, OECD, OSN a národné inštitúcie napr. Národná banka Slovenska atď.

12.2 Spokojnosť používateľov

Štatistický úrad SR uskutočňuje od roku 2009 v dvojročných intervaloch prieskumy spokojnosti zákazníkov so svojimi produktmi a službami. Cieľom prieskumov je získať informácie o názoroch používateľov na poskytovanie a kvalitu štatistických produktov a služieb. Získané informácie sú cenným zdrojom poznatkov pre smerovanie ďalších aktivít ŠÚ SR. Výsledky prieskumov spokojnosti sú zverejnené na internetovej stránke ŠÚ SR:

[Prieskum spokojnosti](#)

12.3 Úplnosť štatistických informácií

Indexy cien v zahraničnom obchode sú dostupné v mesačnej periodicite od roku 2009.

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

Celková presnosť sa považuje za veľmi dobrú. ŠÚ SR vynakladá veľké úsilie, aby zabránil výskytu chýb v údajoch a vykonáva dôsledné overovanie údajov na zistenie chýb. Väčšina chýb je priamo konzultovaná na pracoviskách so spravodajskými jednotkami.

13.2 Výberové chyby

Výberové chyby sú monitorované v rámci spracovania.

13.3 Nevýberové chyby

Technický projekt spracovania údajov je súčasťou IŠIS. Tento projekt obsahuje popis všetkých logických dátových kontrol na úrovni mikrodát vykonaných počas elektronického zberu údajov. Samotný elektronický dotazník a informačný systém IŠIS poskytuje mnohé aritmetické a logické kontroly medzi premennými, ktoré rozlišujeme na závažné a informatívne. Zber údajov zabezpečuje pracovisko ŠÚ SR v Trenčíne. Po stanovenom termíne predloženia štatistického formulára sú spravodajské jednotky, ktoré neodpovedali znovu kontaktované, aby si splnili svoju zákonnú povinnosť. V prípade výskytu závažných chýb vo formulári, nie je tento formulár akceptovaný a s pomocou expertov z pracoviska sa dosahuje jeho správnosť tak, aby vstúpil do spracovania. Zapracované sú validačné kontroly automatického charakteru počas zberu a informatívne kontroly s cieľom zachytiť aj logické kontroly a väzby, znížiť mieru čiastkových neodpovedí, anomálií a outlierov. Pomocou týchto nástrojov sa snažíme minimalizovať chyby už počas samotného zberu a následne počas spracovania údajov. Základným krokom v procese výpočtu jednotkovej neodpovede je analýza populácie so zreteľom na stav činnosti spravodajských jednotiek. Na tento účel používame špecifickú klasifikáciu odpovedí a neodpovedí. Jednotlivé kódy opisujú aktívne a neaktívne jednotky a pridelujú sa každej spravodajskej jednotke. Následne stanovujeme populáciu aktívnych jednotiek vstupujúcich do spracovania. Miera návratnosti štatistických výkazov Ceny ZO/D 1-12 za september 2021 bola 100 %. Miera návratnosti štatistických výkazov Ceny ZO/V 1-12 za september 2021 bola 98,6 %.

14 Včasnosť a dochvilnosť

14.1 Včasnosť

Zverejnenie údajov vo verejnej databáze ŠÚ SR „DATACUBE“ je v súlade s harmonogramom jej aktualizácie.

14.2 Dochvilnosť

Termíny zverejnenia boli dodržané.

15 Porovnateľnosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnateľnosť

Indexy cien v zahraničnom obchode sú kompilované za celé územie Slovenskej republiky. Rovnaké štatistické postupy sú aplikované pre celé územie Slovenskej republiky.

15.2 Porovnatel'nosť v čase

Časové rady údajov za indexy cien v zahraničnom obchode sú dostupné v mesačnej periodicite od roku 2009.

15.3 Prierezová koherentnosť

Porovnávanie s inými štatistickými zisťovaniami sa nevykonáva.

15.4 Vnútoraná koherentnosť

Nie sú žiadne problémy s vnútornou konzistentnosťou.

16 Náklady a záťaž respondentov

ŠÚ SR sa pravidelne venuje monitorovaniu zaťaženia spravodajských jednotiek. V rámci optimalizácie štatistických zisťovaní prijíma opatrenia zamerané na zníženie ich zaťaženia. Nákladovosť a zaťaženosť na úrovni Európskych štatistických produktov a ich monitorovanie je v kompetencii Riaditeľskej skupiny pre zdroje v rámci Eurostatu.

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

Revízna politika upravuje základné pravidlá a všeobecné postupy uplatňované pri revíziách na ŠÚ SR. Rovnaká politika revízií sa uplatňuje voči národným a medzinárodným užívateľom. V zmysle revíznej politiky je pri revidovaných údajoch vždy uvedený dôvod resp. charakter revízie. Politika revízií ako aj kalendár revízií je užívateľom dostupný na webovom portáli ŠÚ SR:

[Politika a kalendár revízií](#)

17.2 Revízia údajov v praxi

Údaje sú považované pri prvom zverejnení za definitívne a zvyčajne nie sú predmetom revízie. V prípade akejkoľvek revízie (aj za predchádzajúce roky) je v databázach a v relevantných publikáciách ŠÚ SR umiestnená poznámka upozorňujúca, že údaje boli revidované. Zmeny v metodike sú oznamované po ich zavedení formou metodických vysvetliviek alebo poznámok k publikovaným údajom.

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Indexy cien v zahraničnom obchode sa zostavujú na základe údajov, ktoré sú zbierané prostredníctvom 2 štatistických výkazov:

Mesačný výkaz o cenách v zahraničnom obchode pre dovoz a prijatie tovaru (Značka: Ceny ZO/D 1-12) a

Mesačný výkaz o cenách v zahraničnom obchode pre vývoz a odoslanie tovaru (Značka: Ceny ZOV 1-12).

Uvedené štatistické výkazy vyplňajú vybrané spravodajské jednotky za vybrané (sledované) reprezentanty.

18.2 Periodicita zberu údajov

Mesačný zber údajov.

18.3 Zber údajov

Za zabezpečenie zberu výkazov Ceny ZO/D 1-12 a Ceny ZO/V 1-12 je zodpovedné pracovisko ŠÚ SR v Trenčíne. Od 1.1.2016 vznikla spravodajským jednotkám povinnosť predkladať štatistické výkazy vyplnením a odoslaním elektronického formulára v zmysle novely zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení zákona č. 326/2014 Z. z.

Vyplnené štatistické formuláre majú byť podané elektronicky najneskôr do 20. dňa po sledovanom období na webovej stránke www.statistics.sk. V prípade, že spravodajská jednotka nepredloží výkaz v stanovenej lehote, je kontaktovaná pracoviskom ŠÚ SR v Trenčíne.

18.4 Validácia údajov

Pracovisko ŠÚ SR v Trenčíne je zodpovedné za zabezpečenie zberu dát v zmysle kompletnosti zbieraných údajov s pomocou štatistických kontrol údajov.

Rozlišujeme nasledovné kontroly:

- 1) Formálne kontroly realizované automaticky v procese zberu údajov
 - 2) Neformálne kontroly, ktorých účelom je kontrola komplexnosti a vzťahov medzi premennými
- Z pohľadu závažnosti chýb rozlišujeme:

I - infomatívne chyby – poskytujú dodatočné informácie, ktoré sú potrebné pre proces kontroly a korekcie údajov. Poskytujú informáciu o prípadných prekročeníach stanovených hraníc, o čiastkovej neodpovedi atď.

Z - závažné chyby – poukazujú na konkrétne chyby, ktoré musia byť opravené alebo odôvodnené spravodajskou jednotkou.

Podstatná časť týchto chýb je priamo vykonzultovaná so spravodajskými jednotkami pracovníkmi pracoviska ŠÚ SR v Trenčíne.

Konečnú validáciu údajov realizuje gestor zisťovania.

18.5 Spôsob spracovania údajov

Indexy cien v zahraničnom obchode sa počítajú na základe cien, ktoré sú zbierané prostredníctvom štatistických výkazov Ceny ZO/D 1-12 a Ceny ZO/V 1-12. Tieto výkazy vyplňajú vybrané spravodajské jednotky za vybrané (sledované) reprezentanty.

Základom cien sú zmluvné ceny dohodnuté medzi tuzemským právnym subjektom a zahraničným predávajúcim alebo kupujúcim za dovezený resp. vyvezený tovar podľa dohodnutých kvalitatívnych, platobných a dodacích podmienok (INCOTERMS).

Indexy cien v zahraničnom obchode sú počítané z jednoduchých indexov cien jednotlivých reprezentantov vážených relatívnym podielom príslušného reprezentanta na celkovom dovoze, resp. celkovom vývoze za rok 2015 (stála štruktúra) podľa Laspeyresovho vzorca. Váhy reprezentantov boli stanovené na základe tovarovej štruktúry celkového dovozu resp. celkového vývozu Slovenskej republiky za rok 2015 a z osobitného zisťovania k výberu reprezentantov za rok 2015.

18.6 Úprava údajov

Indexy cien v zahraničnom obchode nie sú sezónne očisťované.

19 Poznámka